

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

EL TRAP: UN ELEMENT MÉS DE LA IDENTITAT JUVENIL

Tutor: Salvador Cardús Ros

Autora: Francina Gorina Martínez

Data: 3 de juny de 2020
Grau en: Sociologia

ÍNDEX

1. Introducció	1
2. Preguntes de recerca i hipòtesis	2
2.1 Pregunta principal	2
2.2 Preguntes secundàries	2
2.3 Hipòtesis.....	2
3. Marc Teòric.....	2
3.1 Origen del trap a Espanya i Catalunya: de subcultura a corrent mainstream	2
3.2 El trap com a identitat: patrons compartits entre els joves.....	4
3.3 El trap com a identitat: patrons ideològics i classe social en l'era postmoderna.....	5
4. Proposta metodològica	6
5. Anàlisi d'entrevistes i xarxes socials.....	7
5.1 Anàlisi del trap: de subcultura a corrent mainstream	7
5.2 Anàlisi en termes identitaris del perfil actual de consumidor i productor de trap	8
5.2.1 Generació.....	8
5.2.2 Actituds, valors i comportaments	9
5.2.3 Indumentària i estètica	9
5.2.4 Llenguatge.....	10
5.2.5 Classe social	10
5.2.6 Comportament polític i ideològic	10
6. Conclusions	12
7. Bibliografia	14
8. Annexos.....	16
8.1 Entrevistes i guions	16
Annex 1: Guió entrevista Roger Martínez.....	16
Annex 2: Guió artistes	16
Annex 3: Guió consumidors	17
Annex 4: Transcripció entrevista Roger Martínez	17
Annex 5: Transcripció entrevista Leïti Sene	20
Annex 6: Transcripció entrevista Goodjan	21
Annex 7: Entrevista Yung Beef	23
Annex 8: Entrevista consumidor 1	24
Annex 9: Entrevista consumidor 2	25
Annex 10: Entrevista consumidora 3	26
Annex 11: Entrevista consumidor 4.....	27
Annex 12: Entrevista consumidor 5.....	28
Annex 13: Entrevista consumidor 6.....	29
Annex 14: Entrevista consumidor 7.....	30

Annex 15: Entrevista consumidor 8.....	31
8.2 Taules	32
Annex 16: Matriu analítica trap	32
8.3 Gràfics i imatges	34
Annex 17: Gràfic 1	34
Annex 18: Imatge 1	34
Annex 19: Imatge 2	34
Annex 20: Imatge 3	35
Annex 21: Imatge 4	35

1. INTRODUCCIÓ

La música sempre ha acompanyat les societats i ha esdevingut un paper fonamental pels individus - especialment pels joves i adolescents- que històricament han conformat les seves identitats vers aquesta, juntament amb altres elements que agrupen les cultures juvenils - com la indumentària, el llenguatge, alguns hàbits o estils de vida -.

En els últims sis anys en el context català i espanyol, s'ha popularitzat el trap. El que inicialment semblava ser una subcultura, ha acabat comercialitzant-se i essent el corrent més *mainstream* pels joves en l'actualitat. Aquest s'ha integrat plenament en la nostra societat; des de les llistes amb més èxit de Spotify fins a la televisió, des dels Grammy als Premis Onda o MTV, i fins i tot, podem observar una tendència urbana en el sector de la moda.

En aquest treball pretén endinsar-se en la identificació que actualment tenen els joves espanyols i catalans vers aquest gènere musical i comprendre quins són els esquemes identitaris que l'engloben, cercant patrons i perfils compartits entre consumidors i artistes.

Considerant la rellevància que genera la música pels joves i adolescents, i l'enorme popularització que ha acompanyat aquests sons en els últims anys - provocant que la paraula trap sigui una de les més utilitzades pels mitjans de comunicació en referència a qüestions juvenils - resulta molt convenient conèixer aquesta nova tendència tan poc estudiada i sintetitzada sociològicament fins al moment.

En el treball s'exposarà una primera mirada vers els orígens del trap i com aquest va començar a introduir-se en l'àmbit Català i Espanyol. Paral·lelament, per tal de comprendre en profunditat la concepció d'identitat, es farà un recull de diferents perspectives entorn les identitats juvenils i es profunditzarà – a través d'una entrevista - en la perspectiva teòrica del sociòleg Roger Martínez. Tot això serà contrastat analíticament amb entrevistes a consumidors actius i artistes de trap per tal de trobar patrons compartits entre aquests.

Aquest treball també pretén donar una primera visió - per tal que posteriorment es pugui dotar de recursivitat - envers el comportament polític i ideològic que engloba el fenomen del trap, en la mateixa línia anterior. Això es realitzarà teòricament a través d'una mirada enfocada en la compressió de la classe social en relació amb la música i contextualitzada en l'era postmoderna i analíticament, a través de les mateixes entrevistes juntament amb una anàlisi de les xarxes socials – Instagram i Twitter - dels artistes més rellevants.

És rellevant aprofundir sobre aquest comportament, ja que els ídols mediàtics de qualsevol subcultura i el grup de referència, influencien en les opinions públiques dels joves. A més, la popularització del trap succeeix en un moment clau polític, econòmic i social; Espanya s'enfronta plenament a la crisi econòmica de 2008 amb nivells molt elevats d'atur juvenil, la confiança per la política i les institucions en aquesta generació sembla haver tocat fons i sembla a ser un moment perfecte perquè entri un moviment com el trap, amb lletres que reflecteixen la marginalitat juvenil i la classe treballadora, però per contrast, la poca confiança vers la política i el sistema.

2. PREGUNTES DE RECERCA I HIPÒTESIS

2.1 PREGUNTA PRINCIPAL

La música trap és actualment un element identitari pels joves catalans i espanyols que la consumeixen i produeixen?

2.2 PREGUNTES SECUNDÀRIES

Apreciem patrons compartits en el perfil de consumidors de música trap? I respecte als artistes d'aquest gènere? Quins?

Apreciem patrons compartits respecte al comportament polític i ideològic en el perfil de consumidors i artistes de música trap?

2.3 HIPÒTESIS

Hipòtesi 1: El trap va iniciar-se a Catalunya i Espanya com un procés subcultural, deguda la situació politicoeconòmica del moment es va popularitzar convertint-se en el corrent *mainstream* actual pels joves.

Hipòtesi 2: La popularització del trap a Catalunya i Espanya en els últims sis anys ha generat un sentiment identitari i de pertinença a un grup, per a molts joves de classe treballadora que consumeixen i produeixen aquesta música.

Hipòtesi 3: Els consumidors de trap comparteixen patrons com la generació, la classe social, la indumentària, el llenguatge, hàbits i valors.

Hipòtesi 4: Els consumidors de trap comparteixen patrons com la generació, la classe social, la indumentària, el llenguatge, hàbits i valors amb els artistes de trap que escolten.

Hipòtesi 5: Els consumidors i artistes de trap comparteixen patrons similars pel que fa al comportament polític i ideològic.

3. MARC TEÒRIC

3.1 ORIGEN DEL TRAP A ESPANYA I CATALUNYA: DE SUBCULTURA A CORRENT MAINSTREAM

El trap s'origina als anys noranta al sud dels Estats Units, on majoritàriament els joves expressaven a través de la música la realitat que vivien en els barris més perifèrics; delinqüència, drogues, pobresa i marginalitat. És per això, que el mateix nom fa referència al lloc on es traficava amb droga. Deu anys més tard es comença a comercialitzar i agafa popularitat en aquell context, a través d'artistes estatunidencs com Gucci Mane, Young Jeezy o Chief Keef, que comencen a aparèixer en les emissores de ràdio i en revistes de música locals.

Musicalment en un inici s'entenia com a un subgènere del rap més agressiu, amb instrumentals més estridents i electròniques, amb caixes rítmiques, sintetitzadors i combinat, normalment, amb

autotune i lletres força ostentoses. Però a causa de la seva popularització, diversos puristes del trap han defensat que actualment aquest ja no és un subgènere del rap, sinó que és un gènere musical que prové del hip hop i té influència del rap (Snitcher, 2018).

Amb l'ajuda de la globalització, la tecnologia i diversos factors que han interconnectat el món i han expandit la música per diferents territoris, en pocs anys, el trap va començar a instaurar-se també a Catalunya i Espanya, concretament cap al 2011, a través d'un procés d'importació que va donar peu al sorgiment de diversos artistes i grups de trap amb referents americans, però també amb influència de la música llatina - com el reggaeton - que el feien allunyar del trap purament sud-estatunidenc (Sediles, 2017). Així doncs, alguns joves de classe treballadora sense cap discogràfica darrere, comencen a penjar de forma gratuïta la seva música en les plataformes digitals com YouTube i posen en dubte el poder dels monopolis que controlaven el mercat musical en aquell moment.

És en aquest primer moment, quan el trap representa una subcultura per a un grup reduït de joves de classe treballadora, que, tal com exposa Casas, la música representa per a ells una arma per la lluita de les seves identitats envers la cultura dominant, essent una forma de reconeixement i d'expressió dels interessos comuns com per exemple, llocs de trobada, visions del món o consum (Casas, 2014).

Encara que aquest concepte no ens resulti adequat - ja que té poca consideració vers algunes variables com l'ètnia o el gènere - si ens resulta molt útil per entendre la identitat dels joves afins en oposició a la cultura dominant, tal com s'exposa ja l'any 1979 per l'investigador social Dick Hebdige a *Subculture. The Meaning of Style*. En aquesta obra, podem contrastar moviments com els mods, els punks o els hippies amb el que primerament va representar el trap en el nostre context (Hebdige, 1979).

Inicialment els artistes d'aquest gènere, sostenien que dirigien el seu contingut als joves de les classes socials més desfavorides i marginals, que havien viscut de ple la crisi econòmica a la qual s'enfrontava Espanya, amb un atur del 57,22% pels menors de vint-i-cinc anys - perfil dels oients de trap - i un futur complicat per a ells.

Els mateixos artistes exposen que aquesta situació situa a tots els joves en un context similar, tots encara que no s'hi trobin personalment, acaben coneixent a algú de classe treballadora que viu una situació complicada i això fa sentir-se més identificat amb aquest estil musical i els seus artistes, que defensen el barri i la marginalitat (Besora, 2020).

De fet, són diversos els autors que han defensat la popularització d'aquest gènere arran de la crisi econòmica. Per exemple, Ernesto Castro (2019) realitza una anàlisi sobre el trap on l'entén com a símptoma cultural d'aquesta crisi. Defensa que el trap és un estil de vida com era el punk que ha captivat a molts joves – indiferentment de la seva classe – que s'han vist aturats i sense futur.

Així doncs, quan semblava que el trap era únicament cosa de barris marginals, es comença a popularitzar a principis de 2014 i comencen a guanyar notorietat artistes com Kefta Boyz – que es convertirà més tard en Pxxr Gvng -, Pawn Gang, Bad Gyal o C. Tangana.

És en aquell moment, quan molts joves d'aproximadament setze anys provinents de barris perifèrics, comencen a reunir-se en diferents places - des del MACBA de Barcelona fins a la plaça de la Ópera de Madrid – per a escoltar trap, lligar, practicar “el postureo” i lluir els seus looks, que

aparentment són molt similars; pírcings, tatuatges, pentinats moderns, roba i complements de marques falsificades, tops, pantalons estrets i desgastats, vambes Nike, entre d'altres (Rodríguez, 2015).

La societat comença a qüestionar-se que és això del trap. Tal com observem a l'annex 17, l'any 2014 la recerca "trap" a Google comença a augmentar de forma exponencial fins avui dia.

Altres artistes de diferents gèneres aprofiten per introduir aquest tipus de sons en el seu contingut i els mateixos artistes de trap treballen en diferents sons. Això pot haver creat confusions que han provocat una sobreutilització del terme per part dels mitjans de comunicació, que l'utilitzen per vendre i cridar l'atenció del públic jove.

Podem fer referència tant al concepte "trap" com al concepte "música urbana" per referir-nos al mateix fenomen actual, i aquests conceptes engloben sons que van des del trap al reggaeton, passant pel dancheall. Aquesta mateixa idea l'exposa Ernesto Castro quan diu que el que aparentment pot no ser trap en termes musicals, si ho és per raons d'actitud o posicionament, entenen doncs que el trap és quelcom més que un gènere musical (Castro, 2019).

3.2 EL TRAP COM A IDENTITAT: PATRONS COMPARTITS ENTRE ELS JOVES

Igual que el trap, el concepte d'identitat també és complex i discutit. La multitud d'usos que se li ha donat al llarg de la història fa difícil la seva delimitació i ens posiciona en un debat vigent. Però, tal com exposen Brubaker i Cooper, tot i aquest ús excessiu del concepte identitat, sí que existeixen formes d'autocomprensió – encara que no se'n tingui consciència - carregades d'afectivitat en tant involucren identitats col·lectives (Brubaker i Cooper, 2000).

Rossana Reguillo (2003) afirma que *"les identitats juvenils van a buscar i a trobar en els altres la possibilitat de reconèixer-se en un nosaltres que afirmi la identitat individual i al mateix temps operi com a nucli de les certeses compartides"* i a través de la música es vinculen percepcions polítiques i socials – entre d'altres – que operen com a marcadors d'identitat i pertinença.

En aquest sentit doncs, són diversos els autors que apunten la importància que té la música en les identitats pels joves, essent la música un mitjà per l'autodefinició i identificació del grup (Feixa, 1998). Dulce A. Martínez apunta que la música és el component cultural que permet identificar-se envers els grups socials - especialment pels joves i adolescents - a través de gèneres musicals i s'accentua en la música urbana; els joves la interioritzen i se senten identificats amb altres joves que escolten la mateixa música que ells (Martínez, 2009).

Roger Martínez (2003) apunta *"La música és el llenguatge que vehicula els emergents sentits del que és social-identitari per als joves, la possibilitat de tancament de la seva pròpia pell. És el llenguatge que permet explorar el món i al mateix temps expressar les pròpies valoracions sobre aquest món. La música és llavors el lloc d'interacció entre l'interior i l'exterior i per algunes identitats juvenils es converteix en el lloc privilegiat per conciliar l'espai tòpic – el lloc concret i precís que habita el cos – amb l'espai teletòpic – el lloc llunyà, allò social"*

Evidentment però, la música no és l'únic eix o element que juga un paper important en les identitats dels joves. Reguillo (2003) exposa que la construcció del jo – que es fonamenta amb el nosaltres -

es realitza a partir d'eixos com la música, la llengua, l'estètica i la relació amb la tecnologia, que conformen els llocs simbòlics i estructurals, i acaben essent marcadors culturals de les identitats juvenils. Ella proposa entendre la música com a llocs, que no territoris, ja que cada cop aquest opera menys, en un context globalitzador. Cal entendre doncs que les pràctiques culturals es mouen en diversos plans de l'àmbit global i local.

En aquest sentit i fent referència a la part metodològica d'aquest treball, Roger Martínez defensa en l'entrevista realitzada – annex 3 - l'ús de proximitats socials en comptes del terme identitat. Aquestes proximitats engloben un espai social que es veu influenciat per les posicions vers la música, la indumentària, el llenguatge, l'oci, entre d'altres. Segons l'autor, la música és un element identitari molt rellevant, però la música per ella sola no necessàriament conforma una identitat, sinó que va lligada a altres elements que estan en continua negociació. A més, tot això segueix un procés homològic amb relació a factors com la classe social, l'edat, el gènere, l'origen cultural, entre d'altres (Martínez, 2003).

Feixa (1998) apunta en el mateix sentit a través de la metàfora del rellotge de sorra. La sorra seria les condicions socials com les anomenades anteriorment, un cantó del rellotge seria la cultura parental i hegemònica, mentre que l'altre seria les microcultures o cultures juvenils. L'autor apunta que els estils s'identifiquen amb elements estètics visibles amb voluntat de marcar la diferència entre els adults i altres grups de joves - passa el mateix amb el llenguatge -, aquestes organitzacions actives d'objectes, activitats i valors, produeixen i organitzen les identitats (Feixa, 1998).

3.3 EL TRAP COM A IDENTITAT: PATRONS IDEOLÒGICS I CLASSE SOCIAL EN L'ERA POSTMODERNA

La relació de la música amb la classe social és quelcom que diversos autors al llarg de la història ja han posat sobre la taula, per exemple Paul Wills en el seu estudi sobre *motor-bikers* realitzat l'any 1978 ja va observar homologies en l'estil de subcultures i els seus valors profunds com per exemple, la classe obrera, l'ús d'una música per ballar, el rebuig a les drogues o l'ús d'elements simbòlics com les motocicletes (Wills, 1978).

Actualment, hi ha altres autors que segueixen la mateixa línia però afegeixen altres components, per exemple Josep Verdguer (2009) defensa que el gust musical és après i que el consum i la música són associats a l'estructura social, en tant que s'utilitzen per identificar-nos col·lectivament, des del primer moment de la nostra socialització, ja que és allà on es conforma el nostre gust – idea constituïda a través del concepte d'habitus de Pierre Bourdieu -.

En el context del trap doncs, segons l'autor, el consumidor de les classes populars està guiat per la cultura per necessitats i entén la música per raons funcionals; com ballar, fer festa o lligar. És a dir, ha estat educat envers actituds no individualistes, i entén la música en un sentit grupal i compartit. En canvi la classe mitjana consumiria la música culta de la classe alta, però la seva falta de recursos la duria també a consumir música més coneguda i amb més prestacions culturals, dominada per les modes i la música popular (Verdguer, 2009).

Tot i que sembla evident que cada tipus de música té un públic i un lloc on ser interpretada, i que continua sent un símbol de distinció social, això ha canviat relativament des de l'arribada del

postmodernisme. Actualment els moviments socials que engloben la música són caracteritzats per una barreja d'ideologies, *looks* i tendències que poden conformar la mateixa tendència musical.

Hormigos en aquest sentit, exposa que en l'època postmoderna actual amb la revolució tecnològica, els mitjans de comunicació posen a l'abast de la societat un nombre indefinit de cultures musicals nascudes a qualsevol lloc del planeta, així doncs s'ha convertit en una pràctica comunicativa pròxima a qualsevol individu – especialment en els joves - i habitual en qualsevol cultura, i per tant, lluny de ser exclusiva de cap classe social com passava anteriorment (Hormigos, 2008).

4. PROPOSTA METODOLÒGICA

En primer lloc, cal fer esment de la limitació - a causa del COVID-19 - en la que s'ha hagut de desenvolupar aquest treball, el qual s'ha vist adaptat a la situació i modificat en certa manera.

La proposta metodològica més adient contemplava realitzar a experts i artistes entrevistes semiestructurades i realitzar un grup de discussió - amb la mateixa representació femenina i masculina - per a consumidors. La limitació que ja suposa contactar amb artistes influents i joves s'ha vist agreujada per la situació. Tanmateix, s'ha aconseguit realitzar i adaptar una proposta metodològica per a donar resposta a l'objecte d'estudi tractat.

Així doncs, les tècniques d'investigació utilitzades per a comprendre l'objecte d'estudi són entrevistes qualitatives. En primer lloc, l'entrevista semiestructurada – annex 3 – utilitzada tant en la part teòrica com en la part analítica del treball, ha estat realitzada de forma presencial al sociòleg Roger Martínez, el qual des de la publicació de la seva tesi doctoral *Taste in music as a cultural production* (2007) ha seguit treballant vers la cultura popular i juvenil lligant-ho al gust i als estils musicals.

D'altra banda, durant el confinament es van realitzar la resta d'entrevistes, les quals van haver de fer-se de forma no presencial - via telèfon o mail -. Se n'han realitzat tres pel perfil d'artistes i cantants del gènere en qüestió; dues entrevistes semiestructurades als cantants Lèiti Sene – annex 5 - i Goodjan – annex 6 -, i una entrevista estructurada i reduïda al cantant Yung Beef – annex 7 -.

Deguda la reducció d'aquesta última entrevista, s'ha completat el seu punt de vista mitjançant l'anàlisi de l'entrevista realitzada per Ernesto Castro (2017). D'altra banda, el perfil d'artistes es completa amb una anàlisi de les xarxes socials d'alguns artistes rellevants – realitzant una tria de les publicacions més adients en funció del context exposat - per a comprendre el seu posicionament polític en aquest espai.

Aquests tres perfils ens ajuden a entendre el fenomen estudiat; Goodjan i Yung Beef essent dels pocs artistes influents des de l'inici del trap - l'any 2011 - ens donen una visió continuada sobre l'objecte d'estudi, mentre que Lèiti Sene ens ajuda a comprendre els motius pels quals diferents artistes se sumen a aquest moviment quan es comença a popularitzar cap al 2015.

Finalment, pel que fa al perfil de consumidors, s'han realitzat vuit entrevistes estructurades - guió a l'annex 3 - de forma no presencial, set de les quals a nois d'entre 18 i 25 anys i a una noia de vint-i-un anys – de l'annex 8 al 15 -. Els quals únicament representen el context català i han estat escollits per proximitat amb l'entrevistadora.

Així doncs, per dotar de recursivitat aquest treball i per tal que altres investigadors ampliïn la informació i sigui un document obert i viu seria adient conèixer en profunditat el perfil de consumidores femenines i ampliar-ho als consumidors procedents d'altres comunitats autònomes.

5. ANÀLISI D'ENTREVISTES I XARXES SOCIALS

5.1 ANÀLISI DEL TRAP: DE SUBCULTURA A CORRENT MAINSTREAM

Tal com s'ha exposat en l'apartat anterior sobre la metodologia del treball, s'han realitzat tres entrevistes a cantants. Aquests tres ens parlen del mateix inici del trap, exposen que arriba cap al 2011 a Espanya i Catalunya amb la mirada en el trap sud-americà. Aquest té una rebuda força estigmatitzada en el nostre context, ja que és música molt innovadora i realitzada per joves – amb poc capital simbòlic - de classe treballadora i barris marginals, on aquests, representen les seves identitats enfront de la cultura dominant, així doncs, en aquest primer moment, podem parlar d'una subcultura juvenil.

“Va tenir molt mala rebuda en un inici, la gent no ho entenia i no els hi agradava. Amb uns anys va començar a canviar tot, va agafar força el trap aquí i molts cantants van començar a fer trap” (Goodjan, annex 6)

Tanmateix, això ocorre en un moment clau politicoeconòmic i social; Espanya s'enfrontava plenament a una crisi econòmica que empobria la classe mitjana, la classe baixa i sobretot als joves, els quals afrontaven una taxa d'atur del 57,22% l'any 2013. Paral·lelament, també s'iniciava el moviment 15M per posar fi al bipartidisme tradicional que hi havia hagut fins al moment, entre altres factors politicosocials rellevants.

Yung Beef exposa *“En la societat espanyola estava passant això, l'empobriment de la classe mitjana, per això crec que molta gent va sentir el trap així, la gent té por a ser pobre, no s'ha de tenir por a això”* (Castro, 2017)

Per altra banda, toca a una generació desconfiada i decebuda per la política i les institucions – com es profunditzarà a l'apartat 5.2.6 -. Leïti Sene defensa que el trap és una resposta a tot això, representa a una generació que ha desmentit la societat perfecta - l'Estat de Benestar - i naturalitza la classe baixa.

“Tot el que representa la il·legalitat, és el que representa el trap: les drogues, la prostitució, les armes... Al final és el missatge de què som uns salvatges i no ens para ni el govern. Crec que això és el que crida tant l'atenció a la gent” (Leïti Sene, annex 5)

De fet, tal com exposa Hormigos, històricament la música ha servit com a font d'expressió cultural per la qual els pobles reflecteixen determinats contextos de la vida, ja que va de la mà amb condicions culturals, socials, econòmiques i històriques de cada societat (Hormigos, 2008). El trap era en aquell moment un reflex explícit del què passava en els barris més marginals d'Espanya, i el que cada cop més joves vivien deguda la crisi econòmica.

És aquest context, juntament amb factors com la novetat del so, el trencament amb conceptes preestablerts en l'escena musical, que provoquen que molts més joves comencin a sentir atracció

per aquests sons. A poc a poc, el trap deixar d'estar tan estigmatitzat, es va normalitzant i es comença a comercialitzar provocant l'enorme popularització que té actualment.

El que comença sent un símil a una subcultura acaba essent una tendència majoritària per la majoria dels joves en pocs anys *"cap gènere s'ha fet tan mainstream"* (Leïti Sene). Segons Leïti molts artistes han agafat el trap i l'han portat a diferents terrenys, s'ha suavitzat un tipus de missatge més violent però s'han mantingut *"missatges de llibertat, d'obrir ments"*.

5.2 ANÀLISI EN TERMES IDENTITARIS DEL PERFIL ACTUAL DE CONSUMIDOR I PRODUCTOR DE TRAP

És possible que aquesta transformació i popularització exposada anteriorment, i - tal com s'ha contrastat en el marc teòric - la contextualització postmoderna del fenomen descrit, transfiguri el perfil inicial de consumidor i artista de trap, amalgamant i ampliant la ubicació geogràfica en termes de Roger Martínez.

Els tres artistes defensen que, tot i que hi ha un perfil definit de consumidor i artista de música urbana, cada cop aquest està més globalitzat i cada cop el trap s'expandeix més cap a diferents fronteres. Segons Yung Beef la bona música intenta trencar i treure-li importància a tot això, fer tot una mica més lliure i menys encasellat (annex 7). Però aquesta globalització també provoca segons Yung Beef - a l'entrevista amb Ernesto Castro - la globalització dels individus que cada cop s'assemblen més entre ells.

Això podria suposar una devaluació de la possible identitat, d'una banda perquè la identitat s'arrela en termes superficials com la indumentària o el llenguatge però no tant en condicions socials - com la classe social -, i d'altra banda, perquè cada cop hi ha més perfils i paràmetres que representen externament aquesta suposada identitat. De fet, si ho extrapolem a l'anàlisi, observem que únicament dos dels vuit consumidors de trap entrevistats tenen actualment un sentiment de pertinença o identitat envers el trap català i/o espanyol. Tot i això, com s'analitzarà a continuació si es troben patrons compartits entre aquests.

Aquest fet se suma a la idea que exposa Roger Martínez; en els últims anys la música ha perdut força com a element identitari *"Abans era més fort l'element identitari amb la música, marcava un nosaltres i un ells. Ara algunes músiques també ho fan però es fa de forma menys forta que abans o comença més tard. Però la música segueix sent important"* (Roger Martínez, annex 4).

Això pot ser causat per l'abast massiu de música que tenen els joves arran de la revolució tecnològica, com també, tal com apunta el sociòleg, pel canvi de consum a cançons o artistes - no tant específic en gèneres musicals -. Aquest fet pren sentit amb l'anàlisi dels consumidors de trap, tots exposen consumir actualment molts més gèneres musicals, com per exemple; rock, punk, hip hop, reggaeton, rap, danchall, hardcore o reggae.

5.2.1 Generació

Goodjan exposa en aquest sentit que al començament la seva música era escoltada per joves d'entre 14 i 18 anys i actualment el perfil s'ha allargat fins als trenta anys. De fet si fem una anàlisi de les playlists més populars de trap o música urbana del Spotify, observem que segueix aquesta mateixa lògica i és fortament consumida fins als vint-i-set anys aproximadament.

S'ha pogut sintetitzar que els consumidors de trap generalment tenen entre 18 i 27 anys actualment. Cal matisar que el perfil de consumidors entrevistats - de 18 a 25 anys - segueix aquesta mateixa lògica, però no han estat escollits tenint en compte l'edat sinó que únicament es contemplava que fossin consumidors actius de trap.

Aquesta franja d'edat, representaria la generació Z, generació nascuda en l'era digital i amb taxes d'atur molt elevades (Concejo, 2018), aquesta generació però, no consumeix exclusivament música trap, sinó que consumeix un ventall molt ampli de gèneres musicals.

5.2.2 Actituds, valors i comportaments

La majoria dels entrevistats considera que tant els artistes de trap com els altres consumidors són semblants a ell - els que consideren que no, també troben punts en comú -.

Però únicament es contempla de forma majoritària l'àmbit d'oci; festes, balls, drogues i "mala vida". També, de forma menys majoritària, l'ambició per guanyar diners, viure intensament i tenir llibertat per fer el que un vol.

Tenint en compte que l'oci està força fragmentat envers gèneres musicals, és possible que aquests acostumin a freqüentar espais on puguin sonar aquest tipus de música, i a més, es tendeixi a actuar de forma similar en aquest espai.

5.2.3 Indumentària i estètica

Els consumidors també asseguren majoritàriament compartir la indumentària i l'estil, sobretot amb la resta de consumidors, ja que la dels artistes és més extremada i molts cops col·laboren amb marques de luxe que no poden permetre els consumidors. Si més no, també s'exposa *"puc escoltar trap dur anant amb camisa i ben pijo i també tinc oufits més urbans"* (Entrevistat 5).

Per part dels artistes, també exposen haver notat que el moviment del trap engloba una indumentària similar, que a més, resulta ser molt llampant per tal de crear un nosaltres distant en termes generacionals, *"hi ha una tendència a la indumentària urbana, les noies amb aros, trenes, ungles de gel, roba típica que ara venen al Bershka perquè s'ha posat de moda. Els nois amb xandall, vambes Nike... Les botigues com Bershka ara fan moda d'estil urbà pels fans de trap"* (Goodjan), aquesta moda segueix la mateixa línia que l'anteriorment exposada al marc teòric per Rodríguez (2015).

Aquesta moda inicialment d'una subcultura s'ha acabat integrant plenament en la nostra societat - igual que la música trap - tant és així, que podem apreciar des de fa uns anys l'auge d'aquest estil més urbà, des de multinacionals com Inditex fins a marques de luxe, convertint el que abans es depreciava - com a signe marginal - en objectes d'estatus desitjables per les classes més benestants (Martínez, 2019).

En aquest sentit, els dissenyadors Hannes Bernard i Guido Guiglio defensen que els dissenyadors dels països més desenvolupats - que ja saben on són políticament i econòmicament - comencen a fixar-se en els països més pobres - que tenen un futur incert i poc esperançador - a l'hora de buscar inspiració (Díez 2016).

En una ciutat global i una era on les xarxes socials juguen un paper determinant en aquest sentit, ja que els joves poden visualitzar dia a dia com vesteixen els seus referents musicals, i aquests a més

a més, fan campanyes directes amb marques a través de les seves xarxes socials, resulta evident que aquests consumidors acabin vestint de forma similar.

5.2.4 Llenguatge

De forma majoritària els consumidors defensen utilitzar un llenguatge similar entre els altres consumidors i artistes de trap; es tracta doncs, d'un llenguatge col·loquial, urbà i amb un argot determinat amb molts codis, que els joves acaben normalitzant i utilitzant a conseqüència d'escoltar aquesta música, resulta molt rellevant tant per la subcultura inicial, com per marcar actualment un nosaltres distant a altres generacions o classes socials.

S'han creat diccionaris publicats per diferents mitjans de comunicació per tal d'entendre aquest argot, per exemple la revista Enderrock fa un recull de paraules utilitzades com "molly" per referir-se al MDMA o "la blanca" per referir-se a la cocaïna, drogues que semblen ser força consumides pels artistes de trap (Enderrock, 2017).

MusickMag també realitza un diccionari espanyol molt semblant al català, per exemple fan servir el terme "feos" per referir-se de forma despectiva a la policia o forces de seguretat, fan servir "flush" per parlar de diners o "hashla" o "josear" per referir-se a buscar-se la vida al carrer (Gallego, 2018).

5.2.5 Classe social

Anteriorment a l'apartat 5.1 ja s'ha analitzat quin era el perfil inicial de consumidor i productor de trap respecte a la classe social. Però actualment quina classe social escolta i produeix trap?

Si analitzem el perfil dels consumidors entrevistats, sintetitzem que tots asseguren compartir - tant amb consumidors com amb productors - la classe social. Aquesta s'exposa de diferents formes - baixa, humil o de barri - però és entesa com la classe treballadora - classe baixa i mitjana baixa -.

Podem trobar artistes que han fet esment polític en aquest sentit, per exemple Papi True exposa en un tuit "*Votar a jibaro gang solo miramos x el barrio y la gente de clase baja*" (Annex 18) fent referència a la importància que té en el trap la classe baixa i els barri marginals.

Tanmateix, no és exclusiva d'aquesta classe social. Per exemple, l'entrevistat 5 es considera classe mitjana alta - ideològicament d'esquerres - i, tot i no tenir un sentiment identitari vers el trap, veu reflectit aquest sentiment en persones de classes socials més baixes.

Aquesta idea contrasta amb la perspectiva que s'exposa en el marc teòric, en tant que, a partir del postmodernisme s'alleugera el pes de la classe social. Per tant, tot i que hi ha una tendència de consum de la classe treballadora, no podem sintetitzar que sigui únicament consumida per aquesta, sinó que atrau altres sectors.

5.2.6 Comportament polític i ideològic

Si fem una anàlisi ideològica dels consumidors entrevistats, observem que segueixen línies polítiques força diferents, mentre alguns es posicionen com a socialistes i d'esquerres, altres es posicionen com apolítics o anarquistes, i per conseqüència, mentre que uns entenen la política com

a quelcom rellevant i necessari i exerceixen el seu dret a vot, altres consideren que no tenen interessos polítics i no exerceixen el seu dret a vot.

Aquestes tendències són freqüents en la classe treballadora – baixa o mitjana-baixa -; podem sintetitzar que hi ha dos perfils o tendències ideològiques que podem agrupar en *antisistema*.

Segueix la mateixa lògica pel que fa als artistes entrevistats, Leïti Sene i Yung Beef exposen clarament en les entrevistes la seva tendència anarquista, mentre que Goodjan defensa *“la política és una merda i no serveix de res, cada dia penso una cosa diferent sobre la política, no em penso mullar”* tot i això, analitzat les seves xarxes socials trobem publicacions arran de les manifestacions de l'octubre de 2019 *“Als meus ia els van exiliar a mi no am faran fora... i cambiarem sang x sang com sa fet sempre”* (annex 21) referint-se als polítics catalans de l'esquerra independentista.

En aquesta mateixa línia i en rellevància, ja que genera un consens per part de tots els perfils - tant consumidors com artistes-, és que la política actual no els representa, tampoc les institucions ni les autoritats, senten desconfiança i decepció envers aquests, i això ha augmentat respecte als últims sis anys.

“Aquest segle s'ha matat la política, no entenem de lleis, la gent comença a fer la seva i això és perfecte perquè entri un moviment com el trap” (Leïti Sene).

D'altra banda, els artistes defensen constantment que ells no fan política ni el trap és polític. Yung Beef expressa que intenta no fer esment polític en les seves lletres i evita que la política s'aprofiti d'ell o del trap. Ell mateix, ha mantingut converses via Twitter amb diversos polítics que sintetitzen aquesta idea, per exemple amb la política Andrea Levy (Annex 20).

Tanmateix, tot i voler-se allunyar de la política, ells mateixos escriuen lletres on exposen problemàtiques de la classe treballadora i afins als consumidors, els quals empatitzen més amb problemes socials més pròxims a ells i no tan globals o distants. També - un cop realitzat l'anàlisi de les xarxes socials de diferents perfils d'artistes de trap com C. Tangana, Bad Gyal, Cecilio G o els artistes entrevistats - es posicionen habitualment de forma crítica en les seves xarxes socials vers el racisme, el feixisme, el mateix sistema o sobre represàlies policials.

Per exemple Yung Beef al Twitter es posiciona constantment de forma crítica vers la legitimació policial i autoritària *“L policia es la banda criminal más grande y con más armas y encima os creéis ke os kuidan eske soys muy inocentes la verdad k bonicos”* (Annex 19).

Aquest fet genera molta ambigüïtat per part dels consumidors, els quals es mostren o molt a favor de què els artistes es posicionin políticament - com per exemple l'entrevistada 3 (annex 10), la qual defensa escoltar música trap per aquest tipus de posicionaments, a més, afegeix que comparteix sempre els posicionaments polítics dels artistes que segueix, mentre que no comparteix la seva música - o molt en contra, com alguns entrevistats que consideren que deixarien de consumir trap si aquest gènere musical parles únicament sobre qüestions polítiques. Tot i que, de forma general els sembla bé que ho facin a les xarxes socials, mentre es faci des de la responsabilitat.

6. CONCLUSIONS

El trap comença essent una subcultura força estigmatitzada en el nostre context, però tal com s'ha sintetitzat anteriorment, són diversos els factors que provoquen que aquest, acabi essent actualment un corrents *mainstream* pels joves – sobretot de classe treballadora -. En referència a la primera hipòtesi; sembla que podem donar-la per acceptada, ja que la situació politicoeconòmica del moment és clau per entendre aquesta popularització.

Aquesta comercialització i per conseqüència popularització, provoca també una idealització de la marginalitat i la pobresa, però sense entrar en les verdaderes problemàtiques que engloben aquests espais, tal com exposen Hormigos i Martín (2004) això representa un instrument d'alienació, perquè els sons s'allunyen de la crítica social i s'apropen a missatges festius, amb rimes fàcils, constants, lletres simples i enganxoses, per a crear modes i influenciar a la societat. Els joves de barris menys marginals i amb més capital humà copien el que tradicionalment s'ha associat amb la classe baixa, reproduint un estereotip classista que genera un fort rebuig pels joves que s'hi senten identificats inicialment.

Per exemple Goodjan a l'entrevista – annex 6 - expressa de forma *despectiva* “*hi ha persones que van de calle*”, és a dir, que es vesteixen, parlen i actuen com les persones de classe baixa; el que molts autors defensaran com apropiació cultural.

Aquest procés és clau per entendre la pèrdua actual del sentiment d'identitat per part del perfil inicial de consumidors i artistes - joves molt precaritzats i provinents de barris marginals - que inicialment comparteixen aquesta mateixa identitat – en aquell moment subcultural - amb individus econòmicament més semblants.

És per això, que actualment per part del perfil inicial, es crea un rebuig pel trap més *mainstream* o més comercial, tal com exposa Yung Beef a l'entrevista amb Ernesto Castro. S'ha creat una tensió i conflicte identitari, entre el trap més *underground* – l'inicial, realitzat per la classe treballadora més marginal – i el trap més *mainstream* – la moda actual, més comercial i suau, semblant al pop – que no representa al perfil inicial perquè s'allunya de l'essència de la subcultura.

Pel que fa a la principal pregunta de recerca, sembla que de forma majoritària el perfil de consumidors escollits no tenen un sentiment de pertinença o identitat envers aquest gènere musical, ja que únicament dos dels vuit entrevistats han respost afirmativament.

Si més no, tal com exposen Brubaker i Cooper (2000) pot ser que no tinguin consciència d'aquesta identitat. Per exemple, l'entrevistat 4 – annex 11 - en preguntar-li sobre aquesta qüestió respon que mai s'ho havia qüestionat “*Suposo que si, per això la gent escolta la música que escolta, perquè se sent com en una entitat més enllà de països i limitacions. No ho havia pensat mai, és una molt bona pregunta. Crec que si la veritat*”, entenem doncs, que anteriorment a la pregunta, no tenia consciència d'aquesta.

D'altra banda, tal com s'exposa Bourdieu en *El oficio de sociólogo* (2005) i seguint el principi de la no-consciència; no cal tenir consciència d'un fet per poder-lo afirmar. De fet, els mateixos artistes i consumidors són conscients que existeix un marc global - o ubicació geogràfica - que engloba diversos elements envers el trap. Per exemple, l'entrevistat 1 exposa “*no crec que jo encaixi amb el*

prototip normal de consumidor de trap” - annex 8 -. És a dir, són conscients de l’existència d’aquesta identitat o concordança entre diversos elements, tot i no sentir-se partícip.

Tanmateix, no podem considerar el trap com a eix estructurador únic d’aquesta identitat, ja que per si sol, no té sentit, sinó que la música consumida va de la mà amb altres elements. Això s’exemplifica en l’apartat d’anàlisi – amb elements com el llenguatge, la indumentària o l’oci - o mitjançant la proposta per analitzar identitats juvenils de Reguillo (2003) extrapolada - pròpiament - a l’objecte d’estudi estudiat - annex 16 -.

En aquest sentit però, cal apuntar que l’apartat sobre actituds i comportaments ha resultat ser un element força simplista, ja que únicament es comparteix de forma majoritària l’espai d’oci. Fóra bo investigar més en aquesta línia; una proposta d’acció seria observar en profunditat l’àmbit festiu i comprendre hàbits i comportaments que es duguin a terme en aquest.

D’altra banda, pel que fa al comportament polític, tot i que no podem afirmar que el trap sigui consumit i produït actualment de forma exclusiva per la classe treballadora – classe baixa i mitjana baixa - si hi ha una clara tendència d’aquesta, i a més, la defensa de la classe - a través d’un procés ideològic - és quelcom molt rellevant en aquest gènere musical.

De fet, històricament ja s’ha seguit aquesta lògica; tal com exposa Reguillo (2003), els joves de classe popular tendeixen a escoltar gèneres musicals amb ritmes durs i amb propostes combatives, però no hi ha una relació automàtica, no podem perdre de vista la situació socioeconòmica, però tampoc podem reduir-ho tot al component de classe, perquè si no caiem en la caricaturització dels moviments.

Tanmateix, sembla que hi ha una barreja ideològica – “natural” en les músiques postmodernes segons Hormigos (2008) - però de caràcter similar. Podríem englobar-ho en el terme *antisistema*; es posicionen de forma crítica entorn problemàtiques socials, vers la política - la qual no els representa, senten desconfiança i decepció - la burocràcia, també vers el sistema autoritari i la legitimació policial. Per tant, existeixen uns certs patrons similars respecte al comportament polític i ideològic d’aquests joves, no obstant pot ser que altres factors o elements – com la generació i la classe social - influeixin més que la música com a tal, per això s’ha d’entendre com a espai social.

Així doncs, podem acceptar la hipòtesi tres, la quatre i la cinc, i podem sintetitzar que el trap és actualment un element més de la identitat de diversos joves – sobretot de classe treballadora -.

Per acabar, considero que la cultura juvenil cal que segueixi sent estudiada des de la sociologia, ja que continuadament es veu sobrepassada per una nova realitat i molts dels treballs realitzats fins al moment ja no contemplen perspectives actuals, entendre la joventut és entendre el present i el futur, ja que com diversos autors apunten, els moviments subculturals juvenils històricament s’han anticipat a nous valors generalitzats més tard, la qual cosa ens dóna informació sobre possibles tendències futures.

7. BIBLIOGRAFIA

Besora, M. (2020) *Brevíssima història de la música trap. Repassem els orígens i les senyes principals d'aquest gènere musical fortament lligat a les tecnologies digitals i Internet*. Recuperat de: <http://lab.cccb.org/ca/brevissima-historia-de-la-musica-trap/>

Bourdieu, P. (2005) *El oficio de sociólogo*. Madrid. Siglo Veintiuno editores.

Brubaker, R. Cooper, F. (2000) *Beyond "Identity" Theory and Societ*, Vol. 29, No. 1. Springer.

Casas, A. R. (2014). *Subculturas en adolescentes de Ciudad Nezahualcóyotl: prácticas de riesgo para la salud* . Revista de Medicina e Investigación.

Castro, E (2017, desembre 13) Yung Beef en diàleg con Ernesto Castro [Vídeo]. Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=VbEcfV-z9-s>

Castro, E (2019) *El trap. Filosofía millennial para la crisis en España*. Errata Naturae.

Concejo, E (2018) *Descubre a qué generación perteneces según tu fecha de nacimiento*. La Vanguardia. Recuperat de:

<https://www.lavanguardia.com/vivo/20180408/442342457884/descubre-que-generacion-perteneces.html>

Díez, D (2016) *Historia del trap en España*. Recuperat de [:https://elestadomental.com/diario/historia-del-trap-en-espana](https://elestadomental.com/diario/historia-del-trap-en-espana)

Enderrock (2017) *El "diccionari" de l'argot trap. Guia per entendre el significat de les lletres*. Recuperat de: <http://www.enderrock.cat/noticia/15232/diccionari/argot/trap>

Feixa, C (1998) *De jóvenes, bandas y tribus*. Antropología de la juventud. Ariel. Barcelona.

Feixa, C. i Saura, J. R. i Castro, J (2003). El lloc des dels marges. Música i identitats juvenils. En R. Reguillo. (Ed.), *Música i ideologies: mentre la meva guitarra parla suaument* (pp. 251-268). Generalitat de Catalunya: Universitat de Lleida.

Gallego, B (2018) *Diccionario de trap*. MusickMag. Recuperat de: <https://www.musickmag.com/tendencias/diccionario-trap>

García, G (2017) *Música urbana y formación de la identidad cultural de los adolescentes*. UTMACH. Machala.

Hebdige, Dick (1979) *Subculture. The Meaning of Style*. Methuen & Co. Ltd

Hormigos, J i Martín, A (2004) *La construcción de la identidad juvenil a través de la música*. Revista Española de Sociología. N4

Hormigos, J (2008). *Música y sociedad: análisis sociológico de la cultura musical de la posmodernidad*. Fundación Autor.

Martínez, D. (2009). *Identidad, juventud y música pop*. TRAMAS 31. Recuperat de: <https://biblat.unam.mx/hevila/TramasMexicoDF/2009/no31/7.pdf>

Martínez, R (2003) *La música pop(ular) i la producció cultural de l'espai social juvenil*. Música i ideologies

Martínez, R (2004) *Culturas vivas: una entrevista a Paul Willis*. Estudios de juventud nº 64/04

Martínez, R (2007) Taste in music as a cultural production. Young people, musical geographies and the imbrication of social hierarchies in Birmingham and Barcelona. Departament de Sociologia. Univeritat Autònoma de Barcelona.

Rodríguez, A (2015) *Así son los swaggers de la Plaza de la Ópera de Madrid*. Recuperat de: <https://www.vice.com/es/article/vdk7m8/asi-son-los-swaggers-de-la-plaza-de-la-opera-de-madrid-903>

Sediles, D (2017) *Una historia del trap: del rap de Atlanta al parasitismo español*. Recuperat de: <https://magnet.xataka.com/en-diez-minutos/una-historia-del-trap-del-rap-de-atlanta-al-parasitismo-espanol>

Snitcher (2018) *¿Qué es la música Trap?* Recuperat de: <https://www.hhgroups.com/editorial-hiphop/personales/que-es-la-musica-trap-6780/>

Verdaguer, J (2009) *La música i el seu reflex en la societat. Consum musical i posició social*. Recuperat de: <https://nativa.cat/2009/06/consum-musical-i-posicio-social/>

Wills, P (1978) Subcultural meaning of the motor bike. Working Papers in Cultural Studies. University of Birmingham.

8. ANNEXOS

8.1 ENTREVISTES I GUIONS

Annex 1: Guió entrevista Roger Martínez

Identitats

- Creus que la música és capaç de produir identitats pels joves? Podem parlar realment d'identitats, és a dir, són suficientment fortes o es queden en simples aparences?
- Com creus que són aquestes identitats? En què es recolzen i fonamenten?

Noves identitats

- Creus que la popularització de música urbana (trap) a l'estat espanyol i català ha esdevingut per molts joves un sentiment de pertinença a un grup? S'ha creat una nova identitat col·lectiva?
- Creus que aquests joves comparteixen diferents patrons o perfils pel que fa a edat, classe, indumentària, etc.? Creus que és quelcom necessari per parlar de pertinença a un grup o una identitat?
- Creus que són els mateixos patrons que segueixen els seus ídols musicals?
- Creus que comparteixen característiques similars o són molt divergents (cantants-fans)?

Comportament polític

- Creus que aquesta popularització en els últims anys de sons aparentment menys polítics té impacte en el comportament polític dels joves?
- Creus que hi ha hagut canvis respecte als últims sis anys en aquest sentit?

Annex 2: Guió artistes

Inici (contextualització)

- Quan vas iniciar la teva carrera artística? Quins motius et van portar a fer-ho?
- Quins eren els teus referents musicals?
- Com recordes aquell moment politicosocialment?
- En aquell moment creus que ja hi havia l'auge de la música urbana que hi ha actualment (com era l'escena musical urbana)? Que creus que s'estava gestant i com ha canviat?

Identitat

- Com definiries el perfil de joves que et segueixen? (edat, estil, comportament...)
- Creus que els joves que escolten trap segueixen patrons iguals en tant valors o formes de comportament? I en tan estètica o llenguatge? Ho has vist als teus concerts o quan has tingut contacta directa amb ells?
- Creus que aquestes formes de comportaments similars responen a la influència dels cantants d'aquest gènere? O influeixen altres factors? Quins?

Comportament polític

- Creus que els músics del teu gènere musical han de parlar sobre política?
- Creus que pots arribar a influència políticament als joves a través de les teves lletres o publicacions a les xarxes socials?
- Quin són els motius que et porten a parlar o no parlar de política a les teves xarxes socials o lletres?

Annex 3: Guió consumidors

Contextualització

- Escoltes algun gènere musical més, a part del trap o música urbana? Quin?
- Quins gèneres musicals solies escoltar més fa 6 anys? Pots posar exemples d'algun grup o artista.

Patrons similars (artistes i consumidors) i identitat

- Creus que els artistes de trap que escoltes són semblants a tu? Que creus que comparteixes amb ells?
- Creus que els consumidors de trap són semblants a tu? Que creus que comparteixes amb ells?
- Creus que comparteixes amb els artistes de trap ideologies i/o classe social? I amb els consumidors? Quins?
- Creus que comparteixes amb els artistes de trap actituds, valors, formes de comportament? I amb els consumidors?
- Creus que comparteixes amb els artistes de trap l'estil, indumentària, llenguatge...? I amb els consumidors?
- Tens un sentiment de pertinença a un grup o identitat envers el trap?

Comportament polític

- Com et defineixes políticament en poques paraules:
- Tens interès cap a la política? Consideres que cal anar a votar?
- Creus que els polítics et representen? I les autoritats (policia...)?
- Segueixes la mateixa línia política que fa sis anys? Que ha canviat?
- Creus que segueixen la mateixa línia política que els artistes de trap que escoltes?
- Creus que el posicionament polític dels artistes que escoltes és un factor important per a tu?
- Creus que els artistes de trap han de parlar sobre qüestions socials o polítiques a les teves lletres? I a les seves xarxes socials?
- T'agrada si els artistes de trap es posicionant políticament?

Annex 4: Transcripció entrevista Roger Martínez

En negreta les aportacions de l'entrevistadora.

Creus que la música és capaç de produir identitats pels joves? Podem parlar realment d'identitats, és a dir, són suficientment fortes o es queden en simples aparences?

La música és una de les formes, és un dels llenguatges però no és l'únic i depèn de què entenem per identitat. Abans era molt fort l'element identitari amb la música, de marcar un nosaltres i uns ells. I ara algunes músiques també ho són, però és menys fort que abans, o comença més tard.

Però segueix sent important. És un dels llenguatges, igual que vestir, la forma de parlar, a on vas, com et diverteixes. Tot són elements importants. Però la música per ella sola no necessàriament, per alguna gent si però hi ha gent que per ella és una cosa més. O per molts va lligat a altres coses com això la forma de vestir, de fer, etc.

Com creus que són aquestes identitats? En què es recolzen i fonamenten?

Jo sempre dic, això ho diu també Bourdieu. Que el disgust és molt important. Quasi més útil que els gustos, els disgustos són els que marquen més.

Quan algú diu - a mi m'agrada tot, el normal, el de tothom - i dius bueno i que no t'agrada? Quan et diu el que no li agrada estàs sabent on se situa. La cosa interessant és com les coordenades de distàncies i proximitats, socials i també estilístiques-

Quan ets un nen i et fas adult, passes al món dels joves i de cop veus que hi ha rics, pobres, els que li agrada sortir, els que fumen, hi ha una música, una altra, formes de vestir, etc. I tu com a nen has de donar sentit a allò. I per mi això és la producció cultural, és el treball simbòlic que fem tots quan ens fem grans. Això no ens arriba d'una forma matemàtica, cada un ho percep d'una forma. No és el mateix fer-se gran en un barri que en un altre, en una escola, que en una altra... Però com tots els joves estan parlen entre ells, és una cosa força compartida. Compartiràs més o menys les principals geografies.

A la majoria dels entrevistats de la meua tesi allò els hi encaixa tot i que la meitat dels entrevistats no han sentit a parlar de la meitat de les etiquetes o gèneres que hi apareixen, en canvi si jo anava a Anglaterra, no em servia allò. A poc a poc, vas donant sentit a allò, com un nen fa.

Les identitats es recolzen en tot, a vegades és molt la música, ara jocs d'ordinador, jocs de rol... Però jo crec que la música ara ha perdut una mica, abans era més hegemònicament central i ara és important pel mapa, però tampoc és tan central per molta gent, o ho és més tard, o ha canviat la forma crec.

I per què creus que ha passat?

Jo crec que hi ha molt entreteniment, els joves surten més tard (a discoteques i tal) als anys 90 i començaments del 2000 amb 16 anys, el 60% dels joves sortien cada cap de setmana.

I ara el 60% no surt tant, no cada cap de setmana, és molt menys. És una forma d'entendre diferent i la forma de consumir música també és diferent, abans era molt un estil, un artista, ara es consumeixen moltes cançons, és aquest consum més fragmentari, hi ha més combinacions més eclecticisme, ha canviat molt, crec.

Quan jo era jove, escoltar música a casa era realment costos, o havien de comprar-te un disc o gravar una cinta, era una decisió i teníem poca música. L'accés a la música era a la ràdio, o això o sortir de nit. Ara tothom té accés a música a qualsevol moment. El internacional abans existia però era més lent, des que sortia una moda a algun lloc i arribava aquí era lent, ara tothom té accés a tot al moment, això no vol dir que les modes arribin de forma immediata, però és una lògica diferent. En tenir tant, no són 10 discos que escoltes 20 vegades, sinó que hi ha menys escolta atenta, no és tant que segueixis un artista. És una forma diferent, i lligat a què se surt diferent. Sortir era molt important.

Com ha canviat l'etiqueta o la percepció del trap? Com es genera la identitat? Negociacions entre els joves des que comencen a escoltar música fins que els entrevisto, com ha anat canviat la seva

percepció i el seu gust. I els hi demano per moments de control social, i de qui es genera. Els de les indústria, botigues de disc, quines etiquetes posen.

No em sento còmode parlant d'identitat, per mi hi ha proximitats socials de categories... Amb el trap s'intenta evitar l'etiqueta. Berger i Luckmann la construcció social. Sempre hem de tipificar, perquè si no és inaprehensible la realitat, has de classificar, has de reduir la realitat per poder-la manejar. Però ara amb la moda que tothom vol ser inclassificables, és com una gran mentida. No surts a les llistes de música clàssica no? És una mentida. És una mica allò dels disgustos. La gent de fora t'intentaran posar etiquetes. És difícil perquè aquest món és molt irònic, ho fa complexa. - Com ho perceben els joves? És polític o no? quin ús en fan? Com ho incorporen? I com ha evolucionat en els últims anys...

Primer estava estigmatitzat però ara és més *mainstream* però també amb una mirada irònica o no irònica respectuosa des de l'ocult. Amb el reggaeton també ha passat, s'ha convertit en la música de ball ho escolta gent de la CUP, d'Arran, de cau abans no passava.

Creus que la popularització de música urbana (trap) a l'estat espanyol i català ha esdevingut per molts joves un sentiment de pertinença a un grup? S'ha creat una nova identitat col·lectiva?

Per qui ho és? Qui sent pertinença i pels altres quin tipus d'identificació o rebuig, de distància, d'afinitat...? Senna estil lligat a rituals, llocs de trobada... seria com el camp de Bourdieu. Fins a quin punt hi ha un camp o no hi ha un camp, van als mateixos llocs on van, Unes llistes de Spotify... Com es crea una sensació que hi ha una unitat o no? La gent diu: no som un gènere, però estan tots dins la llista del "trapeo", des de fora hi ha algú que ho reconeix i que ho mira molta gent... Són molts/pocs? I la resta com ho veu? Fins a quin punt la música va ser una forma teva de negociar una posició. Segons el que esculls reps, control social, bromes... ho has de negociar. A vegades és el grup que fa que escoltis la música del grup, i a vegades és que la música que escoltes tinguis més afinitat amb un grup, però a vegades escoltes música diferent del grup. Però en tot cas, la música l'has de negociar. Aquí és veure fins a quin punt és identitari. És un treball simbòlic, és un trap de veritat o va de trap? "swag" adjectius que marquen distàncies i proximitats. A vegades hi ha rebuig, també es veu com quelcom autèntic, perquè la duresa per a baix també genera quelcom autèntic, hi ha com un respecte. I com ha evolucionat? Ara als *perroflas* els hi agrada el reggaeton. El moment d'arribar a la Universitat també és molt important, hi ha gent que no diu quina música li agrada, pel rebuig. Que ha canviat? Des del primer cop que aquests nens senten la paraula "trap" o música urbana, com ha anat canviant... La música urbana està molt present als anys 90. Els conceptes són convencions. No es deia música urbana.

Creus que aquests joves comparteixen diferents patrons o perfils pel que fa a edat, classe, indumentària, etc.? Creus que és quelcom necessari per parlar de pertinença a un grup o una identitat? Creus que són els mateixos patrons que segueixen els seus ídols musicals? Creus que comparteixen característiques similars o són molt divergents (cantants-fans)?

C. Tangana i Bad gyal a Yung Beef son molt diferents. El debat és: màquina dura i màquina suau: trap suavitzat més acceptable, més pròxim al pop i més comercial. O el que és més extrem. Com es lluita aquesta diferenciació? A l'entrevista de C. Tanga i Yung Beef ho fa amb "underground" no amb dur. Hi ha molta ideologia. Jo a la tesi parlo de "disposició anticomercial" tots són comercials perquè guanyen diners. El que canvia és que hi ha alguns que l'únic important són els diners, i els és igual posar "trap" o no sé que mentre guanyin diners. I a l'altre extrem hi ha el que creu que només vol fer la música que creu que és la bona. La immensa majoria està entremig... Això va lligat a l'autenticitat. Aquestes discussions hi han estat sempre, entre allò que és comercial i el que no.

Annex 5: Transcripció entrevista Leïti Sene

122.000 seguidors a Instagram @leitisene

2.277.783 visualitzacions al Youtube

- **Quan vas iniciar la teva carrera artística? Quins motius et van portar a fer-ho?**

Jo vaig començar ballant, m'agrada molt la música. Vaig veure que amb la dansa em quedava curt i vaig veure que la música tenia altres sortides, havia estat molt lligat al hip hop i a l'art en general des de petit, sempre he sigut molt creatiu, sempre estàvem ballant, cantant, suposo que per això he entrat al món del cine, ja sé com es fan les coses. Vaig començar farà 5/6 anys amb "SamxSan" i ara trec música més sól.

- **Com recordes aquell moment politicosocialment? En aquell moment creus que ja hi havia l'auge de la música urbana que hi ha actualment (com era l'escena musical urbana)? Que creus que s'estava gestant i com ha canviat?**

Recordo que en aquell moment estava apareixent el trap, era 2014, 2013... Estaven apareixent personatges com la Pxxr Gang, Yung Beef i tot aquest moviment, però jo ja m'havia catat del que estava passant a Estats Units amb el Chief Keef i tal, però no m'acabava d'agradar, o sigui em molava però com ballava en aquell moment no m'acabava d'ajudar aquella música per ballar, jo ballava més hip hop i tal. Però vaig veure a la Pawn Gang fer-ho en català, de les primeres cançons i va ser com bua que guapo, i allà va ser quan em va petar el cap. Jo sempre ho dic Pawn Gang i Yung Beef em van trencar molt el cap, al final el trap per mi és el que representa una generació que a desmentit les coses, deien una societat perfecta, on ens han dit que s'ha d'estudiar que tal, que tal... I que no és un món perfecta. I quan et fas gran veus que no, que la costa està més fotuda del que t'havien dit, i crec que el trap és una resposta a tot això, de la manera més extremista possible, és a dir, tot el que representa la il·legalitat és el que representa el trap; les drogues, la prostitució, les armes... I al final és el missatge, un grup de penya amb pistoles i drogues, som uns salvatges i aquí no ens para ni el govern. Aleshores crec que és això el que tant li crida l'atenció a la gent, i que es tatuï la cara, que es pegui amb aquell i amb aquell, al final és aquesta actitud de: faré el que vull, ja es va viure amb el punk... Són cicles. Jo tenia aquestes referències, pensava perquè m'he de portar bé si aquesta penya s'està porten malament, es tatua la cara i es fa famós, i guanya més pasta que el meu pare, doncs per això ho faig jo. Però el del punk Bueno... En cap gènere musical s'ha fet tan *mainstream* com amb el trap, ara els artistes top mundial, venen d'això o són una filtració d'això. Al final Drake i aquesta gent ha agafat el trap i l'ha portat a un terreny on bueno, doncs han deixat les armes, diuen comentaris però la connotació no és tan referent a l'estil de vida del trap, sinó al que connota, a la llibertat, a les drogues, a la festa, al sortir... Parlem d'això ara els artistes, en el que s'ha convertit el *mainstream*, en el pensament global d'aquesta generació. XXX Tentacion ha fet molt... Són perfils que han vingut a dir missatges de llibertat i obrir ments, penso, d'una forma estranya. Crec que és molt interessant perquè no sé fins a quin punt érem conscients que estàvem fent això, però crec que és la gràcia d'això té molt significat...

IDENTITAT

- **Com definiries el perfil de joves que et segueixen? (edat, estil, comportament...) Creus que els joves que escolten trap segueixen patrons iguals en tan valors o formes de comportament? I en tan estètica o llenguatge? Ho has vist als teus concerts o quan has tingut contacta directa amb ells?**

Sí, però crec que cada cop es barreja i separa més. Vull dir, al principi, hi havia poc referents, estava tot molt unit, tothom es pensava que era una cosa. Però ara hi ha molta gent i molts mons, la gent té consciència de què és el trap, però hi ha molts tipus l'egotrap... però crec que tothom entén els altres. És a dir, jo quan veig fans del "Goa" puc veure molta relació amb els meus, però fem coses diferents, i els fans d'un escoltaran a l'altre saps, encara que el rollo seu és trist i el meu feliç no sé. Alhora jo sento que vestim diferent, que un dia ens podem vestir diferent però no saps. Dins hi ha molts mons i això és el que l'ha fet *mainstream*, encara que a vegades des de fora no es veu i tot és trap. Al final el problema és que els mitjans de comunicació del nostre país no saben expressar amb claredat i paraules el que nosaltres fem, no saben traduir-ho. Espanya va molt tard i fins d'aquí a uns anys no diran que existia gent que ho feia diferent. Jo vinc del trap però no parlo de pistoles ni de matar a gent, però els sons vénen del trap. Però la gent mor per fer trap a Amèrica, aquí és diferent. A mi em poden dir que faig trap però que és diferent, encara que m'etiqueten amb el trap perquè els hi ha costat anys acceptar que existeix i que a la gent li mola.

POLITICA

- **Creus que els músics de música urbana han de parlar sobre ?**

Jo crec que hi ha art conceptual que fa servir només colors i tal i és igual de profund que una lectura. Però crec que la teva obra és més completa quan contextualitzes el que estàs fent i una forma de fer-ho és la política, perquè és alguna cosa que ens uneix a tots. Crec que és fer un art d'alt nivell. Jo crec que no tinc per què parlar de política, parlo de dones i de drogues, però sé que darrere de les meves lletres doncs hi ha una ideologia doncs anarquista, i que és una actitud política, com et determines, com ets, com vesteixes... I si em poso a parlar del tema segur que tinc bastant més idea que gent que va de què en sap. Però la meva música no parlarà d'això, no penso en això... La política a mi m'ha decebut, i a la nostre generació, per això no mirem la tele i no ens importen que diuen, o sigui, hi ha una part que si òbviament però com a norma general la nostra generació no confia en la política, aquest segle s'ha matat la política, no entenem la llei, la gent comença a fer la seva i això és perfecte perquè entri un moviment com el trap.

- **Creus que pots arribar a influència políticament als joves a través de les teves lletres o publicacions a les xarxes socials? Quin son els motius que et porten a parlar o no parlar de política a les teves xarxes socials o lletres?**

Si completament, ara mateix els referents pels joves són els *influencers* i cantants (que alhora aquests actuen com a *influencers*) i influeixen molts més que ningú en els joves. Ara per ara, no parlo de política. Jo penso que més endavant quan tingui molta més influència sí que m'atreviria. Penso que hi haurà un moment que no només faré música, sinó que tindre negocis i tot això m'afectarà més, les lleis, tot això i lluitaré més contra això. A més, a casa meva sempre han parlat d'això. Però fins que no tens un bon missatge i una molt bona forma d'expressar-la, sobretot la forma, si no és millor no fer-ho perquè és un món tan gran que és complicat... S'ha de tenir un punt de vista sobretot en el què... que vull dir. Tothom ja sap que les coses estan malament... Però tinc alguna cosa a dir? O a aportar? O repetiré del que s'han queixat tots, perquè toca dir-ho...

Annex 6: Transcripció entrevista Goodjan

17.100 seguidors a Instagram @goodjan_pawn

20.222.793 visualitzacions a Youtube (canal Pawn Gang)

INICI

- **Quan vas iniciar la teva carrera artística? Quins motius et van portar a fer-ho?**

Vaig començar el 2011, ho vaig fer perquè el meu germà gran cantava i per què el que volia fer no existia, ni a Catalunya ni a Espanya. Jo escoltava trap americà i volia fer això. Vam començar a cantar en català perquè és la nostra llengua materna, però en aquell moment ningú ho estava fent ni en català ni en castellà i va tenir mala rebuda en un inici, la gent no ho entenia i no els hi agradava. Amb uns anys va començar a canviar tot, va agafar força el trap aquí i molts cantants van començar a fer trap.

- **Quins eren els teus referents musicals?**

Gucci Mane, Chief , Riff Raff... traperos americans que encara ho són.

- **Com recordes aquell moment politicosocialment?**

La política sempre ha estat una merda, en el 2011 no hi havia feina per nosaltres i els polítics robaven i ens enganyaven i això no ha canviat.

En aquell moment es podien utilitzar paraules que ara estan mal vistes, el feminisme ara ho controla tot (riu). A Amèrica això no és així, diuen tot el que pensen sense filtres, aquí no es pot i per això triomfen raperos com Kid Keo a llatinoamericà i aquí no, perquè aquí s'ha de tenir cuidado amb el llenguatge.

- **En aquell moment creus que ja hi havia l'auge de la música urbana que hi ha actualment (com era l'escena musical urbana)? Que creus que s'estava gestant i com ha canviat?**

En aquell moment no hi havia ningú que ho fes, únicament la Pxxr Gang i nosaltres, no hi havia cap noia, res. Ni ningú apostava diners per això, ho havíem de fer sols. Ha canviat moltíssim, ara tothom canta i tothom escolta trap.

IDENTITAT

- **Com definiries el perfil de joves que et segueixen? (edat, estil, comportament...)**

Al principi ens escoltaven sobretot joves de 14 a 18, ara a mi m'escolta gent més gran, crec, fins els 30 potser. Però el trap segueix sent un gènere de joves sobretot. D'estil bueno hi ha de tot, sí que hi ha una tendència així com urbana, les noies amb aros, trenes, ungles de gel sempre (riu), roba típica que ara venen al Bershka perquè s'ha posat de moda. Els nois amb xandalls, no sè, bambes Nike i tal.

- **Creus que els joves que escolten trap segueixen patrons iguals en tant valors o formes de comportament? I en tan estètica o llenguatge? Ho has vist als teus concerts o quan has tingut contacta directa amb ells?**

Pel que veig als concerts (perquè nosaltres en acabar estem una estona amb els fans) o quan em demanen foto o el que sigui; En quant a valors crec que hi ha de tot, ignorats que es prenen tot al peu de la lletra i hi ha gent que entén la ironia, igual que hi ha gent que fa trap amb ironia i hi ha gent que no. No crec que tothom sigui igual. Tema drogues i comportaments així que fem nosaltres, sí que veig que hi ha bastant relació amb els fans la veritat a no sé que siguin més petits i encara no ho fan.

Com he comentat hi ha de tot, sí que hi ha persones que “van de calle” per dir-ho d’alguna manera, i parlen i vesteixen d’una forma concreta, com he explicat abans amb la indumentària, i bueno el llenguatge igual, els fans de la Pawn Gang sí que parlen igual que nosaltres.

- **Creus que aquestes formes de comportaments similars responen a la influència dels cantants d’aquest gènere? O influeixen altres factors? Quins?**

Crec que sí que influencien els comportaments dels cantants i els missatges, però jo mai deixaré de dir el que vull dir perquè un nen de 15 anys s’ho prengui al peu de la lletra saps. També influencia la roba que portem i tot això, perquè al final vols imitar als teus ídols i més si fem publicitat per maques i tal. Si t’hi fixes, hi ha una estètica (amb excepcions) dels cantats i les cantants de trap, les mateixes marques el mateix estil urbà i ara que s’ha posat de moda aquest gènere, les botigues com Bershka fan aquesta moda pels fans del trap, més barata. I el mateix amb el llenguatge i tot això, si els cantants parlem d’una forma doncs ens copien...

POLITICA

- **Creus que els músics de música urbana han de parlar sobre política?**

Els raperos sí que parlen de política de tota la vida, s’ha reivindicat motius socials i polítics i de classe obrera. El trap en canvi sempre ha parlat de barri, de delinqüència i problemes a petita escala, no polítics. No hi ha gaires lletres polítiques en el trap. Això ja depèn de cada un, de si té ganes d’expressar les seves queixes de la societat... Amb les teves lletres dones un missatge evidentment que influeix en els teus fans o en qui t’estigui escoltant. Però depèn de quin missatge tinguis doncs millor no donar-lo.

- **Creus que pots arribar a influència políticament als joves a través de les teves lletres o publicacions a les xarxes socials?**

Bueno crec que si expresses la meua ideologia podria ser, sobretot a les de 15 anys o així saps. Però si ho volgués fer ho faria igualment, no crec que sigui adoctrinar. Jo a les meves lletres no parlo de política, a les xarxes socials doncs algun cop si, sobre la independència i tal, però prefereixo no parlar.

- **Quin son els motius que et porten a parlar o no parlar de política a les teves xarxes socials o lletres?**

A mi no m’agrada barrejar la política amb la música. La política és una merda i no serveix de res, i cada dia penso una cosa diferent sobre la política, no em penso mollar ni expressar-me. El trap no és polític i si faig trap no parlaré de política, que ho faci algun cop a l’Instagram doncs qui sap però no penso en la repercussió que això pugui tenir, més igual.

Annex 7: Entrevista Yung Beef

315.000 seguidors a Instagram @ricosuaveyatusabe

59.476.697 visualitzacions al seu propi canal

¿Cómo crees que era la escena musical y política en el momento que se empezó a popularizar el trap en España?

Una mierda las dos la política lo sigue siendo.

¿Crees que los jóvenes que escuchan tu música siguen un patrón/perfil similar respecto a la edad, el estilo, la estética, el lenguaje, los valores o el comportamiento? ¿Cuales? ¿Crees que estos son similares a los que tú proyectas?

Si pero con la música de verdad se intenta romper un poco eso y quitarle importancia hacer todo un poco más libre.

¿Crees que como personaje público debes hablar o no sobre problemas sociales y política en tus canciones o en tus redes sociales? ¿Crees que puedes llegar a influenciar políticamente a los jóvenes a través de tus letras o publicaciones?

Yo no soy político supongo que la política usa algunos artistas en su beneficio pero no es mi caso yo siempre los vi como un problema e intento que no me usen.

Annex 8: Entrevista consumidor 1 (noi 22 anys)

- Rock, punk, hip hop, salsa
- Abans bastant reggae, bastant hip hop, no escoltava reggaeton ni trap. És molt diferent el que escoltava fa 6 anys al que escolto ara.
- No crec que siguin semblants a mi. Però si crec que el seu producte va dirigit a mi, als joves urbans i en aquest sentit em sento identificat en moltes coses. Per exemple, la vida aquesta de “sexo, drogues i rock and roll” que prediquen no. Les festes, les drogues, la mala vida doncs sí que em sento identificat a vegades, crec que dissenyen el producte una mica cap a nosaltres. No crec que comparteixi gaires coses amb ells, dubto que comparteixi realitats amb ells.
- Els consumidors no sé si són semblants a mi, crec que deuen ser joves com jo, que som “urbanites”, que sortim de festa, compartim espais d’oci. A nivell d’ideologies, politització inquietuds i tal no ho sé, crec que no, no crec que jo encaixi amb el prototip normal de consumidor de trap.
- Amb els artistes de trap dubto que comparteixi ideologies, sí que hi ha lletres polititzades que escolto, però això tampoc em diu res de la seva ideologia. Puc escoltar a Della Fuente parlar sobre la classe treballadora, o les dones en l’àmbit domèstic, però tot i això tampoc sé. Vull dir el Della Fuente, deu ser un empresari saps, i en aquest sentit, tindrem una ideologia oposada, encara que ideològicament pugui posar un missatge. I amb el reggaeton, crec que es dona menys la politització en algunes lletres. Amb els consumidors si que crec que comparteixo la classe social però la ideologia, diria que no.
- Crec que si que comparteixo amb els artistes de trap. Crec que una part de mi (en aquests últims anys que escolto música urbana) s’ha construït i ha agafat part d’aquest argot i part d’aquesta cultura. Seguríssim. Suposo que en alguns espais es demostra menys i en altres més, però pel que fa a indumentària, de forma de vestir sobretot, crec que sí. I amb els consumidors el mateix, veig que les persones que jo considero que escolten aquest tipus de música segueixen aquesta mateixa que jo.
- No sento que tingui un sentiment de pertinença cap al trap, de fet m’agrada ser bastant crític, ho soc, en el missatge, en els referents que hi ha en el panorama musical per la gent jove. No em sento partidari de cap grup, o cap tribu urbana.. A nivell d’identitat, crec que la meua identitat en els últims anys si s’ha vist influenciada per la música que escolto, també

perquè comparteixo grups socials que escolten la mateixa música que jo, i ens retroalimentem crec.

- Políticament em considero d'esquerres, però crec que l'educació és l'eina més potent que tenim per canviar la societat, més enllà de partits polítics... Això em fa desentonar una mica amb el perfil d'artista de trap mainstream que hi ha avui en dia, que trobo que són uns referents que no ajuden en res, la majoria, a que els xavals del barri, tingui unes aspiracions vitals més col·lectives i no tan individualistes, ni pensant en els diners, l'èxit, les putes, les drogues etc.
- Si tinc interès, crec que si s'ha d'anar a votar. Els polítics que governen no em representen, perquè no els he votat i no comparteixo res amb ells. I les autoritats doncs tampoc.
- Crec que si segueixo la mateixa línia política de fa 6 anys, l'únic que m'he l'he fet més meva. Abans tenia una ideologia més constituïda de forma subliminar. Ara li puc posar arguments darrere sense haver de repetir discursos d'altres.
- Crec q si, per exemple Dellafuente és dels artistes que més contingut polític posa a la seva música.
- Més igual quin contingut es dona a les lletres de cada un, al final és música. Si que m'agrada quan donen un contingut polític, crec que té molt mèrit escriure una lletra que enganxi i que a més digui coses interessants. Però si crec que no haurien de parlar de certes coses xungues, com per exemple fomentar el masclisme. A les xarxes socials doncs bé, cada un fa el màrqueting que vol, quan tens molta repercussió suposo que al final és més contracte i publicitat que altres coses. Però bé que m'entres no cantin merdes m'està bé.

Annex 9: Entrevista consumidor 2 (noi 21 anys)

- Blues, rock and roll, reggae, punk, ska, funk, soul, jazz, reggaeton, maquina, techno...
- Rock and roll i punk. Black Crowes, Iggy Pop, Sex Pistols, Stones, Chuck Berry, Little Richard...
- Depèn de si parlem dels artistes locals o americans. En general els d'aquí son gent de barri i que han estat al voltant de les drogues, llavors suposo que sí. A USA es un altre nivell.
- En general no, però compartim l'afició per la música, la festa i els trapis.
- Classe social sobretot. Com ja he dit solen ser gent humil i de barri, que no tenen les coses fàcils, el mateix que jo.
- Algunes si, per exemple viure intensament.
- Abans més, ara considero que no em representen les marques cares. El llenguatge sí que m'ha marcat bastant.
- Amb el moviment d'aquí si, perquè vaig entrar de ple a 2015 quan va petar tot perquè estava sempre de festa pel carrer amb artistes com Cecilio G o Yung Mare.
- Antifeixista i antiracista.
- Ja no. No confio en el sistema electoral.
- No, cap ni un. Tampoc les autoritats, i menys la policia.
- Més o menys, però abans si confiava més en el sistema electoral i una mica més en la política en general, ara veig que no canvia res.
- Sí, en general tots són antiracistes i antifeixistes. Però la resta de valors no em representen gaire.
- En general no. Considero que s'ha de separar la música de la política. És inevitable fer-ho del tot però en general no m'agrada la política a la música, a no ser que sigui subtil.

- Subtilment, però en general no m'agrada. A les xarxes socials està bé. El problema és que molts aprofiten aquestes qüestions socials pel seu benefici.
- En general sí, però no de forma excessiva.

Annex 10: Entrevista consumidora 3 (noia 21 anys)

- Escolto molts gèneres musicals, dancehall, reggaeton, trap. Música urbana en general.
- Fa 6 anys feia batxillerat i escoltava música rap, música rumba catalana i reggaeton. Amb música catalana em refereixo a koers (reggae), la raíz, gossa sorda i rap violadores del verso i Nach i reggaeton Daddy Yankee i col·laboracions q ara mateix no sé.
- He hagut de pensar bastant perquè en part em ve el "no" de cop perquè el que fan entendre molts d'ells és que la seva vida es resumeix en la festa, l'alcohol, les drogues i el sexe. i no considero que així sigui la meua vida però a la vegada penso que això és el que mostren a les cançons perquè és el que està de moda dins del Trap (generalment i parlant d'homes). Amb cançons de noies sí que em sento més identificada i crec que comparteixo el fet de ser dona dins d'una relació, el fet de voler-me empoderar i trencar amb les meves antigues relacions tòxiques amb nois, penso més amb la zowi, albany i bad gyal.
- En part si i en part no. Penso que si perquè gent del meu entorn que té una vida com la meua i molt semblant, està estudiant a la uni i a la vegada estudiant, un exemple fàcil de vida de joves, penso que sí, però a la vegada crec que es un gènere musical que mou molt a adolescents més joves que jo i potser tenen un estil de vida diferent.
En part penso que sí perquè coneguts i familiars meus escolten Trap i si que són semblants a mi. També penso que en la militància de l'esquerra independentista s'està posant de moda escoltar música urbana i tb la música de Trap en català i sí són semblants a mi. Però paral·lelament penso q tenen gran públic de més adolescents i més de classe treballadora.
- Penso que amb molts segur que no, però amb els que jo escolto crec que sí. Per exemple, si m'he d'englobar en una ideologia política que comparteixi amb alguns traperos crec que és l'antifeixisme i el debat que hi ha sobre la legitimitat de la policia i la controvèrsia de la violència policial. Crec que comparteixo aquest discurs amb els traperos perquè ho han denunciat a les xarxes socials molts cops, igual que amb traperes potser no han dit que són super feministes però si que amb les seves cançons han aconseguit en el meu cas almenys, empoderar a dones i fer el que elles vulguin. Si a mi m'agrada ensenyar el meu cos, jo com a dona tinc el mateix dret que un altre home de fer-ho per internet, per les xarxes socials, crec que això és una cosa bona que les traperes dones fomenten.
- Com he dit abans, amb els que jo escolto sí però clar és més fàcil saber la seva ideologia si la fan públics que no les seves actituds O comportaments però pel que donen a entendre sí que comparteixo el que pensen. Actituds com perrear, vestir com tu vols i empoderar-te per exemple, sí.
- Això crec que no tant. Hi ha molts estils i vestimentes de dones en el trap (alguns nois també) que m'agraden molt i penso que m'agradaria tenir-ho. Però també és una cosa que penso que no portaria jo al carrer a l'hora d'anar a treballar o anar a la universitat. M'agrada molt l'estil però no mel sento meu com per portar-lo.
- No crec que no. No crec que sigui una persona que des de fora se m'identifiqui amb el trap. Però les meves amistats si que saben que m'agrada, però igual que m'agrada el reggaeton

o el rap. Però no sento una identitat o un sentiment de pertinença amb cap gènere musical en concret.

- Crec que per sobre de tot sóc feminista, d'esquerres i socialista. Sóc independentista.
- És un dilema que sempre he tingut en la meua vida. Hi ha hagut èpoques que pensava que no voldria anar a votar quan tingues l'edat, sobretot pel conflicte català, no em considerava gaire independentista, però amb tot el que va passar, la repressió que va patir el meu poble doncs, vaig entendre que havia d'anar a votar.
- No em representa una institució repressiva com és la policia. Només em representa la cup actualment.
- No, fa sis anys sí que era d'esquerres i feminista. Com he dit en la independència per exemple si he canviat. L'any anterior a l'1 d'octubre va canviar això.
- Els artistes de trap que jo escolto crec es senten bastant identificats amb l'antifeixisme, que per cert a la pregunta anterior, sí que em considero eh. Les noies també crec que son feministes, la Bad Gyal ha denunciat molts cops la brutalitat policial, l'1 d'octubre també ho va fer. Els aldarulls de Barcelona també. Amb ella em sento molt identificada en aquest sentit. Cecilio G va compartir publicacions del SEPC per lo de la bandera espanyola que els van denunciar, fa publicacions sobre les represàlies policials i més coses. També em sento identificat amb ell per exemple.
- Sí. A l'inici d'escoltar trap no buscava la ideologia de cap artista, però al saber jo que la Bad Gyal o el Cecilio G, han denunciat aquestes coses o la Zowi, a mi fa que vulgui conèixer més i escoltar més aquest artista. Crec que és algo molt important actualment amb tot el que ha passat.
- Sí. Crec que els artistes haurien de denunciar les coses que passen (ho dic com a consumidora) és a dir suposo que en fer-ho perds molts seguidors (o potser en guanyes) però entenc que és una posició complicada. Però si tens influència social i més en els joves com tenen els traperos, crec que és molt important i que es guanyen un sector de la població, com ara l'antifeixisme d'esquerres que escolta trap, jo crec que escolto trap per aquests temes.
- Si, moltíssim. No comparteixo música a les meves xarxes però quan es posicionen i m'agrada com ho fan, ho comparteixo, perquè crec que és molt important. Veure com el Cecilio G comparteix el de la bandera espanyola que a més a passat a la meua universitat, i veure com s'està menjant crítiques per això penso que ho ha fet molt bé, valoro molt la gent que ho fa.

Annex 11: Entrevista consumidor 4 (noi 20 anys)

- Hardcore, jazz
- Fa sis anys escoltava música electrònica i hip hop. Eminem, etc.
- No, crec que no són semblants amb ells. Crec que comparteixo l'ambició.
- La gent que coneix-ho que escolta trap no crec que siguin semblants a mi.
- No. No comparteixo gaires ideologies amb ells, en general, algunes sí. Però ni classe social. Ni amb els consumidors, tampoc crec que hi hagi una classe que escolti trap, abans si crec que era més algo de classe treballadora i baixa però ara crec que ho escolten també rics i tal.

- Molts dels que escolto si que comparteixo valors i formes de fer, per això els escolto. Amb els consumidors algunes formes de comportament si, al igual que amb els artistes, per exemple en la forma de vestir.
- Si que comparteixo la forma de vestir tant amb artistes i consumidors i la forma de parlar majoritàriament també.
- Suposo que si, per això la gent escolta la música que escolta, perquè es sent com en una entitat més enllà de països i limitacions. No ho havia pensat mai, és una molt bona pregunta. Crec que si la veritat.
- La política no m'interessa gaire perquè parlen molt però fan poc, sóc independentista però tampoc gaire, no em defineixo gaire políticament de cap forma.
- Ens hauríem d'interessar perquè ens perjudica però no em crea un interès innat, és com un interès forçat. Però crec que si hauríem d'anar a votar, ja que podem
- No em representen gens a mi personalment, ni cap partit polític, ni cap polític. Òbviament hi ha alguns que em representen més que altres. La policia no em representa, però tampoc crec que ho hagi de fer.
- Més o menys sí. Tinc interessos polítics semblants, però més jove sí que creia que la policia em representava més o que m'ajudava, igual que els polítics suposo, tenia més confiança amb ells que ara.
- No sé gaire les línies polítiques dels traperos. En general i els que segueixo més doncs si les comparteixo, per això els segueixo.
- És important sí. Jo si fos cantant intentaria evitar mullar-me per no adoctrinar, però crec que si incitaria al pensament crític. Crec que és important que els artistes comparteixin i raonin el perquè de les seves raons polítiques.
- A les seves lletres si parlessin explícitament tota l'estona de política, ja no escoltaria trap jo. De forma implícita està bé, m'agrada quan ho fa. A les xarxes socials crec que si està bé que ho facin.
- M'interessa quan es posicionen així puc saber que pensen. M'agrada que ho facin però tampoc em desagrada que no ho facin.

Annex 12: Entrevista consumidor 5 (noi 21 anys)

- Pop i Indie
- Rap americà: Eminem, 50 cent, Lil wayne, Nate Dogg..
- Suposo que el gust musical i l'ambició de guanyar diners
- Crec que hi ha de tot i més avui en dia quan hi ha trap tan comercial, llavors doncs qualsevol pot escoltar trap, però si parlem del trap més pur i menys "Mainstream" suposo que som gent amb la ment oberta a coses poc comuns i poc acceptades per la societat
- No crec que comparteixi, depèn bastant, veig que molta gent de "classe baixa o classe humil" que ho escolta i normalment ha sigut així, però crec que avui en dia no importa la classe social ni res, és només música i qualsevol pot veure's atret. Jo em considero que he nascut en una classe social mitja alta (educació privada, etc. Mai m'ha faltat res) i sempre m'ha encantat l'urbà.
- Suposo que m'han influenciat a l'hora de ballar i tal, però pel que fa a valors i això no crec que em vegi influenciat.

- En la majoria de casos no he compartit res del seu estil ni de res, lleugerament llenguatge i poc més, però bé sempre he estat en diferents ambients i puc escoltar trap molt dur anant amb camisa i ben pijo així que bé sempre he separat bastant la música de la “vida real”. Tot i que sí que tinc outfits més urbans que m’encanta portar i suposo que en part poden ser influenciats per la música que escolto.
- No la veritat. Jo personalment no, però si veig que molta gent amb que comparteixo espai que crec que són gent més de barri, es sent com molt identificat amb els artistes que els hi mola i segueixen els seus estils i tot això, són iguals que els cantants saps..
- Em considero més d’esquerres que de dretes, i tot i estar informat de l’actualitat política, em considero bastant apolític, ja que cap partit em representa.
- Si, com he dit estic informat i a casa meva sol posar-se la tele amb les notícies i estem informats, però sense ser fanàtics ni defensar fermament a cap polític
- Els polítics no, la policia tampoc em representa però penso que es necessària.
- No! Fa 6 anys no sabia res de política i em donava completament igual. Tot i això veia les notícies i tal.
- No, penso que la majoria que escolto són bastant antisistema comparats amb mi
- No, gens. De fet mai m’ha importat gaires aspectes més enllà de la música, els escolto per la música no per la persona que són.
- Crec que a les lletres no, ja que poden parlar del que sigui i tampoc m’agrada escoltar música per escoltar queixes de polítics i coses, l’escolto per gaudir i bé, si parlen de droga o matar o el que sigui m’és igual però no m’agrada escoltar música perquè “em ratllin” amb política i crítica social
- Ni m’agrada ni em desagrada, tothom es lliure i de fet quan algun cantant es posiciona políticament a xarxes normalment li dono suport i comparteixo el que ha penjat i tal, però no ho defenso tant en lletres, pots fer una cançó, però no m’agrada gaire si sempre estan parlant de política. Tot i que defenso que utilitzin la influència per donar bons missatges o opinions a xarxes.

Annex 13: Entrevista consumidor 6 (noi 18 anys)

- Sí, escolto funk, soul i reggae
- Fa 6 anys estava més centrat en reggae i hip hop nacional, com ara rapsusklei o green valley.
- Sí, ja que els que escolto jo busquen una sonoritat original i pròpia.
- Depèn del sector del trap sí.
- Amb alguns artistes sí, amb consumidors imagino que també. Per exemple amb artistes que defensen la classe baixa o l’antifeixisme.
- Sí, quan són originals, reivindicatius i fan pensar.
- Ho comparteixo amb els artistes que escolto jo, però no al 100%.
- No.
- Independentista però anti-partidista (dins del panorama actual).
- Molt, és indispensable.
- No i menys encara.
- La segueixo, el que ha canviat és la meva confiança en els partits que suposadament em representaven.
- Sí pel que fa a les qüestions més socials, no tant polítiques (com el racisme, feminisme etc).

- Sí, amb tots però sobretot amb els artistes nacionals.
- Si ho fan de manera clara i respectuosa sí, però veig més efectives altres vies de comunicació.
- Si ho fan de manera constructiva i no destructiva sí.

Annex 14: Entrevista consumidor 7 (noi 19 anys)

- Bachata, salsa, R&B, reggae, tecno...
- Todo lo latino básicamente, salsa (maelo Ruiz) bachata (aventura) Reggaeton.. (Dady, Don, Jowell y Randy) etc. Pero sobre todo mucho rap, suite soprano, Zpu, Wiz Khalifa, 50cent, entre otros...
- Sí, porque hacen lo que les da la gana y a mí me encanta hacer lo que quiera.
- No diría todos, pero la mayoría sí, pues los gustos por la ropa, ya que muchos son personajes que viste to pata y que tiene Flow pero sobre todo tener personalidad.
- No lo creo, porque no conozco a esas personas como tal y no sé si lo que veo de ellos es simplemente lo que me quieren vender. Por lo general no intento saber la ideología solo disfrutar de su música y de lo que eso me transmita.
- Valores no los he, pero sí la actitud de querer llegar más para arriba y la chulería de alguno. Los consumidores no lo sé, creo que igual.
- Sí porque me mola todo el rollo de la ropa, también la forma de hablar ya que no hablan rollo formalmente sino que lo dicen como les sale y ya, supo que a los consumidores les atrae eso también ya que muchos comparten ese rollo, por lo menos algunos.
- No la verdad. Pero sí que veo que mucha gente sigue el mismo rollo
- Antirracista, antifascista, poco más
- Sí y sí
- No, cero me representan.
- Si ha cambiado mi manera de ver el capitalismo por ejemplo ya no me mola tanto, pero tampoco me fascina ninguna de las otras.
- Si se trata de hacer dinero pues sí
- No, para mí una cosa es la música que hace el artista dentro de un estudio, y luego otra como sea él, su persona fuera del trabajo musical eso me da más igual, cada uno es libre de ser o pensar como quiera.
- No, pero creo que tendrían que tener una responsabilidad si van a decir algo ya que influyen en muchas personas.
- El artista como tal no, pero la persona fuera del artista pues sí, pero es una línea muy fina de separar una vez ya eres conocido. Así que realmente no sé.
- Esto ya como opinión personal, en un género como el Trap donde lo que más se ve es espectáculo donde se ven por lo general locuras y de más, no creo que se puedan sacar cosas buenas, ya que lo que le atrae a la gente de ese género es la locura, lo momentáneo sin pensar en nada, entonces es difícil sacar cosas buenas de allí, por eso yo aplico esto a todo los tipos de música ya en general ya que al final todo es un espectáculo más que una realidad de esas personas

Annex 15: Entrevista consumidor 8 (noi 25 anys)

- A día de hoy, bastante poco más allá de lo urbano. Aunque también escucho temas sueltos de hardstyle, trance, mainstream y música instrumental (películas, series, videojuegos...).
- Rap en español, y, sobre todo, rap americano. Le dí una vuelta puntual al metal y escuché mainstream.
- En la mayoría de términos, no. Aunque si encuentro puntos en común a nivel vital/existencial. De esta manera, he visto perfiles muy dispares identificados con la filosofía de según qué artistas, lo que al menos a mí, me llevó a entender que el género urbano, en su complejidad, debe estudiarse desde un punto de vista más intelectual.
- Sí y no. En la línea de la pregunta anterior, creo que es un género tan rico, al menos en España, que, aunque comparta -o debiera compartir- ciertas bases a lo largo de todas sus vertientes, los oyentes responden a perfiles muy distintos.
- Respondería con la misma idea de las preguntas anteriores. Creo que no se puede perfilar al artista urbano 'medio' o 'estándar', así como al oyente. Habría que acudir a ejemplos muy concretos. Aun así, si se plantea la figura del trapero, desde el punto de vista más general, a través de tópicos, prejuicios, etc. Diría que comparto sobre todo valores, más allá de actitudes o vestimenta.
- Sí y no. Soy fiel defensor del trap o del género urbano frente a las personas que lo critican y lo desconocen, y, hasta cierto punto lo he hecho muy mío; forma parte de mí, pero, por otro lado, no comulgo con según qué actitudes que se le pueden asociar.
- Creo que soy apolítico. No creo en ningún partido. Voto nulo desde las últimas elecciones.
- Tengo interés y considero que hay que votar, pero también creo que no existe cultura política en España. No estamos preparados para votar. No tenemos ningún tipo de formación al respecto. Puede sonar muy exigente, pero me gustan las cosas bien hechas.
- No confío en la clase política ni en la subordinación de cualquier grupo, del tipo que sea, hacia dichos representantes. Tan solo confío en el buen hacer individual de las personas. De esta manera, siguiendo el enunciado de la pregunta, conozco policías, guardias civiles y militares extraordinarios, pero desconfío de según qué deban o puedan acometer.
- No. Me he movido por todo el espectro a lo largo de los años. Creo que he llegado al punto actual a través de un proceso de madurez, algo tarde...
- Tengo un rechazo importante a la música de propaganda, más allá del género al que pertenezca, la ideología que tenga o el tema que plantee. Creo que la música no debe prostituirse, aunque entiendo que es un medio muy útil para expresarse de este modo.
- De la misma manera, creo que me puedo contradecir, ya que considero que resulta imposible concebir una obra sin reproducir ningún tipo de construcción asociada a según qué cuestiones sociales, políticas o ideológicas. Por poner un ejemplo, uno de los artistas que más me ha influenciado en la adolescencia, ha sido Tote King. Es de sobra conocida su ideología de izquierdas y así lo hace saber en muchos de sus temas, pero él mismo defiende la música como un arte puro, libre de propaganda y de cualquier tipo de aleccionamiento moral. Es un planteamiento contradictorio, pero coincido plenamente con su forma de expresarse y su forma de entender la música, a pesar de que no comulgue con algunas de sus ideas.
- Deben hacer lo que consideren oportuno. En tal caso, no creo que me interesara demasiado por esa faceta o esas publicaciones. Aunque siempre habrá excepciones. Si considero que

la causa es justa, y la obra o la publicación en sí me atrae artística o narrativamente, apoyaré a ese artista. En definitiva, no me desagrada que un artista exprese sus ideas siempre y cuando no tenga un mero fin propagandístico. Aun así, como decía, hay excepciones. Valoro por igual el ingenio y la sutileza para que dichas referencias no sean explícitas, como el descaro de una expresión más cruda, directa y sin adornos.

8.2 TAULES

Annex 16: Matriu analítica trap

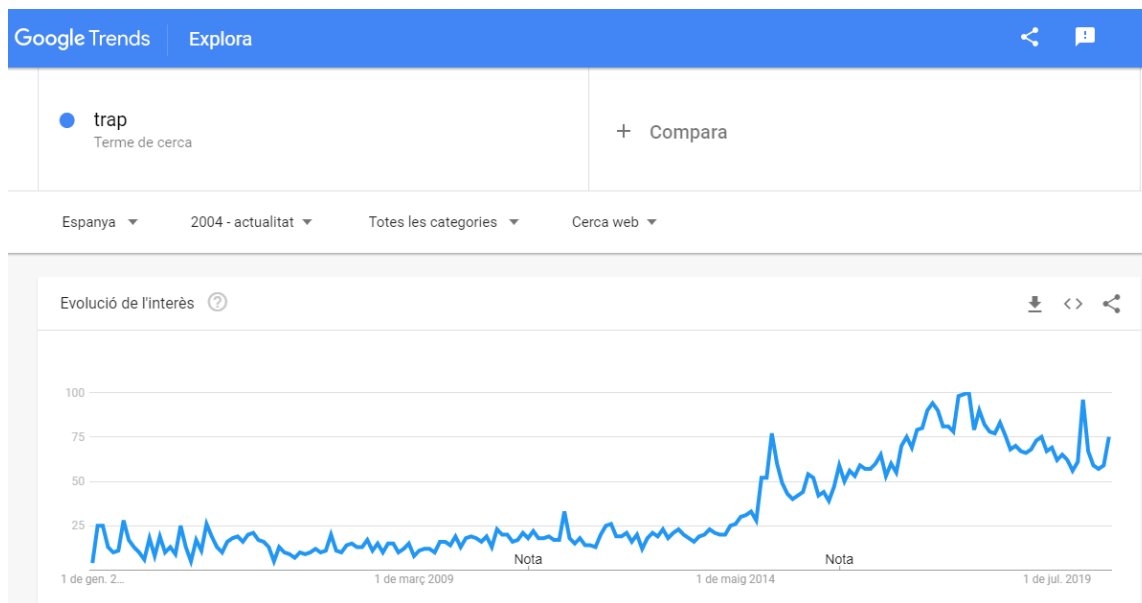
MOVIMENT IDENTITATS SOCIOCULTURALS	Trap/urbà Anteriorment: swag
MÚSIQUES ASSOCIADES	<p>Música urbana: Trap, reggaeton, dancehall...</p> <p>Es comparteix amb molts altres sons.</p> <p>Freqüència en les lletres: delinqüència, droga, barri, dones, sexe.</p> <p>De forma explicitada no hi ha contingut polític, si de forma implícita: crítica al sistema i les autoritats. No representació d'aquests.</p> <p>Definit en el marc teòric a: <i>Origen del trap a Espanya i Catalunya: de subcultura a corrent mainstream</i></p>
SOCIOESTÈTICA	Definit en l'apartat 6.2.3 i en el marc teòric (Rodríguez, 2015)
VISIONS DEL MÓN I PROPOSTES D'ACCIÓ	<p>Crítica al sistema i contra el principi d'autoritat. Poques propostes d'accions, sentiment de decepció vers la política i el sistema.</p> <p>Anarquisme – apolític - i moviments d'esquerra.</p> <p>Consumidors entrevistats: ambdós. Anarquisme apolític i moviments d'esquerra polititzada.</p> <p>Artistes entrevistats: Leïti Sene – anarquisme (extret de l'entrevista) Yung Beef – anarquisme (extret de l'entrevista amb Ernesto Castro)</p>

	<p>Goodjan – esquerra poc polititzada (extret de publicacions a les xarxes socials)</p> <p>Definit a l'apartat 6.2.6</p>
DROGUES ASSOCIADES AL MOVIMENT	<p>Drogues molt associades a artistes concrets. Molta freqüència en les lletres, tant en el seu consum com de la seva venda i distribució.</p> <p>Yung Beef: drogues sintètiques (MDMA molly)</p> <p>Bad Gyal: marihuana</p> <p>Goodjan, C. Tangana: cocaïna (la blanca)</p> <p>Extret per freqüència a lletres pròpies. Parts del llenguatge en referència a les drogues a l'apartat 6.2.4</p>
SECTOR SOCIAL PREDOMINANTMENT CONVOCAT	<p>Popular – classe treballadora (classe baixa; menys escolaritzada i classe mitjana-baixa; escolaritzada)</p> <p>Menys predominant: classe mitjana i mitjana-alta, escolaritzada.</p> <p>Extret de l'anàlisi de les entrevistes a consumidors. Definit a l'apartat 6.2.5 (classe social)</p>

Font: Elaboració pròpia (a través de la matriu analítica de Rossana Reguillo)

8.3 GRÀFICS I IMATGES

Annex 17: Recerca trap a Google - Espanya

Font: Google Trends: <https://trends.google.com/trends/?geo=US>

Annex 18: Tuit de Papi Trujillo (artista)

Font: Twitter @papa_trujillo

Annex 19: Tuit Yung Beef (artista)

Font: Twitter @secowwedcodein

Annex 20: Tuit Andrea Levy, contestat per Yung Beef

Font: Twitter @ALeVySoler

Annex 21: Publicació a Instagram Goodjan

goodjan_pawn Als meus ia els van exiliar a mi no am faran fora... i cambiarem sang x sang com sa fet sempre

Font: Instagram @goodjan_pawn